

סדר קדשים | מסכת מנחות ל"ה - מ"א

פרשת תרומה | כ"ח בשבט - ד' באדר תשפ"ו (21-15 לפברואר 2026)

מזן התלמוד

סדר קדשים, מסכת מנחות ל"ה, א'

ואמר אביי: האי קילפא דתפילין צריך למיבדקיה, דדילמא אית בה ריעותא, ובעינא כתיבה תמה וליכא. רב דימי מנהרדעא אמר: לא צריך, קולמוסא בדיק לה.

דילמא - שמא

ריעותא - פגם

קולמוסא - קולמוס (נוצה שכותבים בה)

הסבר: אביי אמר שצריך לבדוק את הקלף עליו כותבים את התפילין, שמא יש בו פגם והכתיבה לא תצא תמה. ורב דימי מנהרדעא אמר שאין צורך לבדוק מראש, משום שאם יש פגם, הסופר ירגיש בכך תוך כדי כתיבה.

תפילה לשלום חיילי צה"ל:
 מי שברך אבותינו
 אברהם יצחק ויעקב,
 הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל
 ואנשי כחות הבטחון,
 העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
 מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
 ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
 ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובים.
 יתן ה' את אויבינו הקמים עלינו
 נגפים לפניהם!
 הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
 מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
 וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
 ידבר שונאינו תחיתיהם,
 ויעטרם בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
 ויקים בהם הכתוב:
 "כי ה' אלהיכם ההלך עמכם,
 להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם".
 ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.
 זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם: כניסת שבת: 16:54 יציאת שבת: 18:08	ניו יורק: כניסת שבת: 17:17 יציאת שבת: 18:20
ישראל ת"א: כניסת שבת: 17:10 יציאת שבת: 18:10	גרמניה: כניסת שבת: 17:01 יציאת שבת: 18:22

דף ל"ה: תפילין של רש"י ותפילין של רבנו תם

"תפילין של רש"י" ו"תפילין של רבנו תם" - מה ההבדל ביניהם?
 בתפילין של ראש מנחות ארבע פרשיות ופרדות: א. "קדש לוי". ב. "והיה כי יביאך". ג. "שמע ישראל". ד. "והיה אם שמע".
 באיזה סדר מניחים את הפרשיות בתפילין?
שיטת רש"י: יש להניח את הפרשיות מימין לשמאל, לפי הסדר הזה: א. "קדש לוי". ב. "והיה כי יביאך". ג. "שמע ישראל". ד. "והיה אם שמע".
שיטת רבנו תם: יש להניח את הפרשיות מימין לשמאל, לפי הסדר הזה: א. "קדש לוי". ב. "והיה כי יביאך". ג. "והיה אם שמע". ד. "שמע ישראל".

דף ל"ו: מדוע אין מניחים תפילין בשבת?

מה הסיבה שאיננו מקימים מצות תפילין בשבת ובמים טובים?
 הנחת התפילין היא **אות**, סימן, על הקשר המיוחד שבינינו לבין הקב"ה. מאחר ששבת קודש והמים הטובים הם בעצמם **"אות"** לקשר שבינינו לבין הקב"ה, אין מניחים בהם תפילין. שבת קודש היא **"אות"**, כנאמר בפסוק בספר שמות: "אך את שבתתי תשמרו כי **אות** היא ביני וביניכם לדרתיכם".
 שבת ויום טוב הם אות לקשר שבינינו לבין ה', ואם מניחים את התפילין שגם הם אות, מזלזלים בשבת ויום טוב, כאילו אינם מספיק אות.

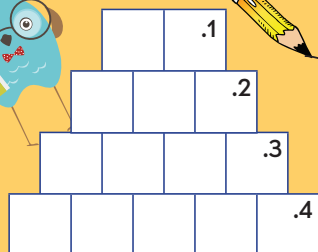
דף ל"ז: רבי יוסי החורם

התלמוד מביא הלכה בשם "רבי יוסי החורם".
 מהו "רבי יוסי החורם"?
 רש"י מסביר: "חוטמו משוקע", כפי שמוזכר בבכורות לגבי מומים של בעלי חיים הפסולים לקרבן, ש"חרום" הוא חוטם שקוע.
 ספר שארית יעקב מסביר שרבי יוסי הוא שאמר את ההלכה במסכת בכורות לגבי מום "חרום" בבעלי חיים, ולכן כינו אותו, אפוא, על שם ההלכה שאמר.

- התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:
- 1 מי זו האישה במרכז הציור?
 - 2 איך הדמות קושרה לשם הפרשה?
 - 3 מה הקשר שלה לשלט שבראש הבניין?
 - 4 מה כתוב על התרמיל של הילד ואיך זה קשור לציור?

חיצת פיראמידה!

- 1 הפליג בסירה
- 2 מלאך רע
- 3 מתעטט הרבה
- 4 כלאיים של צמר ופשתים

מי אנחנו?

- 1 היינו ילדים יהודים שנולדו בפולין.
- 2 במלחמת העולם השנייה, נמלטנו מפני הנאצים והגענו לאיראן.
- 3 הסוכנות היהודית ארגנה את עלייתנו לארץ ישראל.
- 4 רופא של עליית הנוער בדק את מצבנו הרפואי עם הגעתנו.
- 5 בארץ ערכו לנו קבלת פנים חוגית וקלטו אותנו ביישובים שונים.

5780
ה'תש"פ

5778
ה'תשע"ח

5727
ה'תשנ"ז

5708
ה'תש"ח

5707
ה'תש"ז

5699
ה'תרצ"ט

5657
ה'תרל"ז

5323
ה'רמ"ג

5260
ה'תש"ס

5258
ה'תשנ"ח

4900
ה'רמ"ב

4800
רש"י

4650
רבי סעדיה גאון

4260
ימי הביניים

תקופת הראשונים

1492
גירוש ספרד

סדר קדשים | מסכת מנחות | דף ל"ח - מ"א

דף ל"ח: פרק "התכלת"

בדף זה מתחיל הפרק הרביעי של מסכת מנחות, הקרוי "התכלת", מפני שהמשנה הראשונה בו עוסקת בפתיל התכלת של הציצית.

הלכה מעניינת מאוד כתובה בדף זה לענין תכלת: "גרדמי תכלת וגרדמי אזוב - כשרים".

מהם "גרדמי"? שירים.

כלומר: אם חוטי הציצית היו באורך הראוי ואחר כך הם התקצרו - הם כשרים, אפילו שהם באורך קצר, שאם היו עושים אותם בהתחלה באורך כזה הם היו פסולים.

דף ל"ט: "בגד צמר"

בספר ויקרא כתוב: "והבגד כי יהיה בו נגע צרעת בבגד צמר או בבגד פשתים". הפסוק מלמד על נגעי בגדים, שאם יש נגע צרעת בבגד צמר או בבגד פשתן, הרי הוא טמא. שאלו בבית מדרשו של רבי ישמעאל: האם כשהתורה אומרת "בגד צמר" כוונתה לבגד עשוי מצמר כבשים. מה הדין אם הופיע נגע צרעת בבגד עשוי מצמר גמלים, ארנבים ועוד סוגים? האם גם הוא טמא?

השיבו בבית מדרשו של רבי ישמעאל: כן, מפני שמילה מיותרת בפסוק מלמדת שכל סוגי הצמר טמאים, המילה "או", שמופיעה בפסוק: "בבגד צמר או בבגד פשתים", מיותרת, כי אפשר היה לכתוב "בבגד צמר ובבגד פשתים".

דף מ': "שעטנז"

הלכה ידועה שאסור ללבוש "שעטנז", דהינו בגד שעשוי מצמר ומפשתן. אנו גם יודעים, שמצוה מן התורה לשים חוט "תכלת" בחוטי הציצית. חוט ה"תכלת" הוא חוט צמר צבוע בצבע תכלת. איך מותר לקשור חוט ציצית מצמר על בגד פשתן? הרי בכך יוצרים שעטנז!

התורה מלמדת, כי כדי לקיים את מצות הציצית, מותר ללבוש שעטנז, ובכל זאת אנו נוהגים שלא ללבוש בגד ציצית שעשוי מפשתן. מדוע? מפני שזמן מצות הציצית הוא ביום ולא בלילה. לפיכך, בגד ציצית עשוי מפשתן שיש לו חוטי ציצית מצמר, אסור ללבוש בלילה, כי הוא שעטנז, ובלילה אין מקימים את המצוה. יש לחשוש, אפוא, שמי שילבש ביום בגד ציצית מפשתן עם חוטי צמר, ומשיח ללבוש אותו גם בלילה יעבור על איסור שעטנז.

דף מ"א: מצות ציצית

מעשה ברב קטינא שלא לבש בגד שחייב בציצית, כלומר: לא היה עליו בגד בעל ארבע כנפות. הוא לא עבר עברה, מפני שהתורה אינה מחייבת ללבוש בגד בעל ארבע כנפות עם ציצית, אלא היא אומרת שמי שילבש בגד בעל ארבע כנפות - יקשור ציצית בארבע כנפותיו.

פעם אחת פגש מלאך ברב קטינא ואמר לו: אתה לובש בגדים שאינם חייבים בציצית - מה יהיה על מצות ציצית? אמר לו רב קטינא: האם נענשים על דבר כזה? האם חייבים ללבוש בגד שיש בו ציצית? אמר לו המלאך: אמנם אין חובה ללבוש בגד ציצית, אך בזמן שמידת הדין שולטת בעולם מענישים אנשים גם על כך שהיו יכולים לקיים מצוות ולא קימו אותן.

דבר תורה

לחלק מכלי המשכן ציוותה התורה לעשות בדים, שהם מוטות שנועדו להקל על הלויים בנשיאתם. אולם, רק בכלי אחד מצווה התורה שהמוטות יהיו מחוברים אליו תמיד, גם כשהמשכן עומד במנוחתו, וזהו ארון הברית, בו נאמר - "לא יסורו ממנו".

נשאלת השאלה, מה מיוחד בארון הברית, שדווקא בו ציוותה התורה שלא להסיר את הבדים, בשונה משאר הכלים?

התשובה לכך טמונה בהבנה שארון הברית הוא סמל לתורה, שכן בתוכו היו לוחות הברית. חיבור הבדים אליו באופן קבוע מלמדנו שעלינו ליטול עמנו את התורה תמיד, לכל מקום. התורה היא תורת חיים שצריכה להוביל אותנו בכל מקום אליו אנחנו הולכים, ולכן דווקא את בדי הארון - אסור להסיר לעולם.

שאלות השבוע

1. האם מותר להניח תפילין בשבת?
2. באיזה בגד מותר ללבוש שעטנז?
3. מה הזהיר המלאך את רב קטינא?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il שי לצין את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח ראה חשבון

תשובות

הציור השבועי

1. הנרייטה סאלד.
2. שבת תרומה, גם הנרייטה פעלה ותרמה רבות לעם ישראל
3. על השלט כתוב "הדסה". הנרייטה סאלד הקימה את ארגון "הדסה".
4. על התרמיל כתוב "עליית הנוער" - שגם אותו הקימה הנרייטה סאלד.

מי אנחנו?

ילדי טהראן

חידה

שט, שטן, עטשן, שעטנז

